

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ІНСТИТУЦІЇ ТА ЇХ СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНОЮ

УДК 336.143

Свірідова К.Д., студент 3 курсу
факультету економічної інформатики
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Наднаціональна корпорація міжнародних фінансів здійснюється міжнародними та регіональними валютно-фінансовими організаціями, які створюються на базі багатосторонніх угод між державами. Основна мета їх створення – сприяння розвитку зовнішньої торгівлі і міжнародного та регіонального валютно-фінансового співробітництва, підтримання рівноваги платіжних балансів країн, що входять до них, регулювання курсів їхніх валют, надання кредитів цим країнам та гарантування приватних позик за кордоном.

Майже всі міжнародні фінансові інститути були створені в 1944 році з метою об'єднання зусиль для післявоєнної відбудови економіки багатьох країн. В цілому це мало досить позитивне значення для тодішнього періоду світового економічного розвитку. Міжнародний валютний фонд, зокрема, одержав статус спеціалізованої представницької установи Організації Об'єднаних Націй. Зі створенням Міжнародного валютного фонду та Світового банку міжнародна валютна система почала функціонувати, спираючись на офіційні угоди. Розподіл обов'язків між ними передбачає, що МВФ має бути інститутом співпраці і виконувати регульовальні, консультативні й фінансові функції у валютно-фінансовій сфері, а Світовий банк – бути переважно інститутом розвитку [1].

СРСР та Україна хоча і брали участь у конференції, але не вступили до складу цих організацій. Наслідком стала багаторічна ізоляція СРСР та його союзників від світової економічної та валютно-фінансової системи, що значною мірою було зумовлено політичними та ідеологічними мотивами. У 1992 р. членами МВФ стали держави, що входили до колишнього СРСР, у тому числі й Україна. Завдяки цьому фактично завершився процес глобалізації економічного простору

валютного регулювання, що здійснюється цією важливою міжнародною організацією.

Міжнародний валютний фонд (МВФ) – міжнародна національна валютно-кредитна організація, що має статус спеціалізованої представницької установи Організації Об'єднаних Націй (ООН)

МВФ засновано в 1944 році згідно з рішенням Бреттон-Вудської конференції, де зібралися представники 44 держав. МВФ розпочав свою діяльність у Вашингтоні в травні 1946 року у складі 39 країн.

У своїй діяльності МВФ керується статутом. Згідно зі Статутом, метою створення МВФ було сприяння міжнародному валютному співробітництву та стабілізації валют, створення багатосторонньої системи платежів і розрахунків, підтримання рівноваги платіжних балансів країн-членів Фонду, вжиття системи заходів, спрямованих на регулювання валютних ресурсів, підвищення ступеня конвертованості валют, надання короткострокових кредитів своїм членам на реорганізацію економіки, на ліквідацію валютних обмежень, організацію консультативної допомоги [2].

Сьогодні членами МВФ є 181 країна. Кожна країна-учасниця, вступаючи у Фонд, робить відповідний внесок, який визначається встановленою квотою. Розміри квоти визначаються на основі питомої ваги країни в світовій економіці. Ця квота переглядається кожні 5 років. Оскільки МВФ є організацією акціонерного типу, то, по-перше, його ресурси переважно складаються із внесків країн-членів, по-друге, стосовно квот визначається "вага" голосу кожної країни в керівництві Фондом та обсяг її можливих запозичень. Квота країн-членів МВФ з моменту набуття чинності Кінгстонської валютної системи складається з 22,7% - у вільно конвертованій валюті й 77,3 % у національній валюті.

Квота України наприкінці 1992 року становила 0,7 %. Щодо цієї квоти вступний внесок для України було визначено в розмірі 911 млн. дол. США. Ставши членом МВФ, Україна водночас увійшла до структури Світового банку [1].

Співробітництво України з МВФ можна поділити на декілька етапів (табл. 1).

Таблиця 1

Співробітництво України з МВФ [3]

Етапи	Результати співробітництва
Перший етап (1994-1995)	У цей період Україні було надано фінансову допомогу у вигляді системної трансформації позики (STГ-Systemic Transformation Facility) на суму 763,1 млн дол США для підтримання платіжного балансу. Проте через невиконання Україною низки умов програму було завершено завчасно
Другий етап (1995-1998)	Україна отримала від МВФ кредит на загальну суму 1935 млн дол США за трьома річними програмами «стенд-бай» (Stand-By). Головною метою цих кредитів була підтримка курсу національної валюти і фінансування дефіциту платіжного балансу України
Третій етап (1998-2002)	З вересня 1996 р почала діяти трирічна Програма розширеного фінансування (EFF-Extended Fund Facility), яка передбачала надання позики на загальну суму 2.6 млрд доларів США. Відтак Україна отримала у рамках Програми EFF 1591,0 млн дол США, які були спрямовані на поповнення валютних резервів Національного банку України
Четвертий етап (2004-2005)	На цьому етапі була затверджена програма «попереджувальний стенд-бай», відповідно до якої для України був зарезервований кредит у сумі близько 600 млн дол США у випадку погіршення ситуації з платіжним балансом або валютними резервами країни
П'ятий етап (2006-2007)	Цей етап характеризується лише моніторингом економіки України для визначення необхідності подальшого кредитування. Протягом 2005-2006 рр технічні місії МВФ кілька раз відвідували Україну з метою надання урядові допомоги у різноманітних сферах, а у 2006-2007 рр, експерт МВФ на постійній основі був залучений до діяльності: Міністерства Фінансів України щодо фінансового аналізу й прогнозування стратегії планування бюджету і контролю над фінансовою стабільністю
Шостий етап (2008-2010)	У 2005 р в умовах несприятливої ситуації на світових фінансових ринках Україна звернулася до МВФ за фінансовою підтримкою. Результатом стало затвердження програми за дворічною угодою «стенд-бай». Протягом дії програми було отримано три транші на загальну суму 10,6 млрд дол. США. з яких 4,5 млрд дол. США було спрямовано безпосередню до державного бюджету на фінансування фіскального дефіциту, у тому числі на погашення зовнішніх боргових зобов'язань уряду України
Сьомий етап (2010-до теперішнього часу)	28 липня 2010 р. Рада Директорів МВФ ухвалила рішення про започаткування нової програми співробітництва для України, в рамках якого Україні передбачено надання протягом двох з половиною років кредиту у розмірі 15,15 млрд дол. США. Згідно з ним український уряд взяв на себе зобов'язання вже у 2011 р. скоротити бюджетний дефіцит до 3,5% ВВП, а у 2012 р. - майже до 2,5% ВВП. Для реалізації цих цілей уряд змушений провести непопулярні заходи у сфері оподаткування. пенсійного забезпечення. а також здійснити реформу у системі оплати праці в державному секторі

Світовий банк – це багатостороння організація, яка складається з п'яти тісно пов'язаних між собою установ, тому досить часто їх називають Групою Світового банку. До неї входять: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАП) та Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок (МЦВІС).

Головним завданням Групи Світового банку є зменшення бідності і підвищення життєвих стандартів держав-членів шляхом сприяння економічному розвитку останніх і залучення ресурсів з розвинених держав до держав, що розвиваються. Основною різницею між Світовим банком і МВФ є те, що МВФ більше концентрує свою увагу на питаннях короткотермінової фінансової стабільності в країнах, тоді як Світовий банк зосереджується переважно на середньо - та довгострокових (за терміном реалізації) проектах структурних і галузевих перетворень в економіках країн [4].

Діяльність Світового банку в Україні була започаткована 3 вересня 1992 року, коли міністр фінансів України Г. П'ятаченко підписав оригінал Статуту МБРР на церемонії у Державному департаменті США. Україна стала 167-м членом Світового банку.

Першою позикою, наданою нашій країні після її вступу до цієї кредитно-фінансової організації, була позика на підтримку програми реформ у розмірі 27 млн. дол. США строком на 17 років, причому протягом перших п'яти років Україна мала сплачувати тільки стандартну плаваючу процентну ставку 7,43 %. За проектом позики, залучаються також загальні кошти на умовах гарантів інших фінансових організацій загальним обсягом близько 17 млн. дол. США.[5]

Нині Світовим банком в Україні здійснюються такі програми: Проект фонду соціальних інвестицій, Проект здійснення контролю за туберкульозом і СНІДом, Проект розвитку приватного сектора, Програма модернізації державної податкової служби, Проект видачі державних актів на право власності на землю в сільській місцевості і Проект "Україна - розвиток через Інтернет". Передбачається, що ці програми

дадуть змогу досягти істотних зрушень в основних напрямках реформ і соціальної злагоди.

Таким чином, можна побачити, що Україна тісно співпрацює з основними міжнародними інституціями, здійснює економічні та соціальні програми за їх рахунок. Я вважаю, що Україна не використовує свій економічний потенціал повністю, і якщо у цьому напрямку не вжити заходів, то наша держава може занадто глибоко потрапити до боргової пастки.

Література

1. Антоненко І. Співробітництво України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями - шлях до стабільності та розвитку в період кризи. // [Електронний ресурс] - Режим доступу: [www. nbuv.gov. ua.portal](http://www.nbuv.gov.ua/portal)

2. Гришина Л.О. Україна та Міжнародний валютний фонд: перспективи співпраці [Електронний ресурс] - Режим доступу: [www. nbuv. gov. ua/ portal](http://www.nbuv.gov.ua/portal).

3. Д'якур М. В. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями: реалії та перспективи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [www. intkonf. org](http://www.intkonf.org).

4. Заярна Н.М. Міжнародні фінансові організації та їх значення у процесі трансформації економіки України [http: www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)

5. Лобас М.Г. Міжнародні фінансові організації та їх значення для економічного розвитку країн. // [Електронний ресурс] - Режим. доступу: [www. nbuv. gov. ua](http://www.nbuv.gov.ua).

Науковий керівник, к.е.н., викладач

Остапенко В.М.

Опубліковано в авторській редакції